

Història i Gènere a l'Antiguitat

Codi: 100369

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OT	3	1
2500241 Arqueologia	OT	4	1
2500501 Història	OT	4	1
2503702 Ciències de l'Antiguitat	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Agnès Garcia Ventura

Correu electrònic: agnes.garcia.ventura@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

Cap.

Objectius

El principal objectiu de l'assignatura és el de situar el gènere al mateix nivell que altres variables com l'estatus socioeconòmic o l'etnicitat a l'hora d'explicar la configuració social de les quatre grans civilitzacions del món antic (Mesopotàmia, Egipte, Grècia i Roma). En acabar l'assignatura, l'alumnat haurà de ser capaç d'explicar aquestes civilitzacions a partir del concepte treballat a classe de la interseccionalitat. A més haurà de poder identificar si en un text acadèmic de referència s'usa o no perspectiva de gènere.

Competències

- Arqueologia
- Contextualitzar i analitzar processos històrics.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia.

Història

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Identificar les principals tendències historiogràfiques i analitzar-ne críticament el desenvolupament.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

Ciències de l'Antiguitat

- Expressar-se oralment i per escrit en el llenguatge específic de la història, de l'arqueologia i de la filologia, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar de manera crítica els discursos divulgatius, especialment en relació amb la ideologia i els biaixos etnocèntrics i sexistes.
2. Analitzar els processos històrics que condueixen als conflictes bèl·lics.
3. Analitzar les qüestions clau que permetin abordar l'estudi dels fenòmens històrics des d'una perspectiva de gènere.
4. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
5. Aprendre de manera autònoma.
6. Avaluar críticament els models que expliquen l'Època Antiga.
7. Avaluar i resoldre críticament els problemes historiogràfics propis dels estudis de la guerra.
8. Avaluar i resoldre críticament problemàtiques històriques pròpies de la història del gènere
9. Avaluar i resoldre críticament problemàtiques històriques pròpies de la història del gènere.
10. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
11. Comunicar-se tant oralment com per escrit en l'idioma propi o en una tercera llengua utilitzant la terminologia i les tècniques pròpies de la historiografia.

12. Conèixer els debats historiogràfics principals referents a l'antiguitat.
13. Descriure les estructures econòmiques, socials i polítiques de les societats clàssiques.
14. Dominar en el grau necessari els idiomes rellevants per a la pràctica professional.
15. Dominar i identificar la història de l'entorn immediat.
16. Dominar l'estructura diacrònica general del passat.
17. Dominar la història universal de l'antiguitat.
18. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
19. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics
20. Fer presentacions orals utilitzant un vocabulari i un estil acadèmics adequats.
21. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
22. Identificar el context en que s'inscriuen els processos històrics
23. Identificar el context en què s'inscriuen els processos històrics.
24. Identificar els mètodes propis de l'arqueologia i la seva relació amb l'anàlisi històrica.
25. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets
26. Identificar els mètodes propis de la història i la seva relació amb l'anàlisi de fets concrets.
27. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
28. Interpretar i analitzar les fonts documentals.
29. Interpretar les fonts materials i el registre arqueològic.
30. Interpretar textos històrics en relació amb els contextos arqueològics.
31. Organitzar i planificar la cerca d'informació històrica.
32. Participar en debats sobre fets històrics respectant les opinions d'altres participants.
33. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
34. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per treballar en equip següents: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
35. Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat.
36. Reconèixer la importància de controlar la qualitat dels resultats del treball i de la seva presentació.
37. Relacionar els elements i els factors que intervenen en el desenvolupament dels processos històrics.
38. Saber llegir textos històrics escrits en suports diversos.
39. Transmetre els resultats de la recerca arqueològica i comunicar conclusions, de manera clara, tant oralment com per escrit, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
40. Utilitzar correctament el lèxic específic de la història.
41. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.
42. Utilitzar els recursos informàtics propis de l'àmbit d'estudi de la història.
43. Utilitzar les fonts de recerca pròpies de l'estudi de la història de Catalunya.

Continguts

Al llarg de l'assignatura es desenvoluparan cinc grans blocs. El primer oferirà una panoràmica teòrica, metodològica i historiogràfica. Els materials treballats en aquest bloc serviran de base per treballar els següents. Els blocs 2 a 5, en canvi, se centraran en els temes més àmpliament debatuts dins els estudis de gènere. En cada bloc es discuiran exemples de les quatre grans civilitzacions del món antic (Mesopotàmia, Egipte, Grècia, Roma) a partir de fonts primàries i fonts secundàries. El curs, doncs, s'articularà a partir d'una aproximació temàtica, i no pas d'un fil cronològic o geogràfic. D'aquesta manera s'afavoriran les comparacions entre diverses realitats del món antic i entre les aproximacions historiogràfiques que s'han fet a diferents casos d'estudi. L'objectiu doncs serà afavorir la perspectiva crítica i de gènere.

Tema 1. Tendències historiogràfiques en l'estudi del gènere a l'antiguitat.

Tema 2. L'estudi del treball amb perspectiva de gènere.

Tema 3. La construcció d'estereotips i d'ideals de feminitat des de la masculinitat hegemònica.

Tema 4. Relacions de parentiu i cures.

Metodologia

La metodologia docent de l'assignatura incorpora tres tipus d'activitat:

- (1) Classes teòriques: on es propiciaran espais de debat i reflexió teòrica i metodològica.
- (2) Pràctiques d'aula: on es treballaran en grup, a inici de curs, una selecció de lectures. I també es discutirà la confecció de les cartelles de museu, una de les activitats avaluatives.
- (3) Seminaris. A la segona meitat del curs es programaran tres seminaris impartits per persones expertes en estudis de gènere aplicats al món antic per afavorir el coneixement de primera mà de persones expertes i la pluralitat de veus. Un dels seminaris serà síncron i, si les circumstàncies sanitàries ho permeten, presencial (si no, es farà en format virtual). Els altres dos seran asíncrons.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes presencials	90	3,6	4, 7, 8, 9, 22, 23, 24, 25, 26, 36, 37, 41
Seminaris	30	1,2	1, 5, 10, 19, 20, 21, 31, 33, 34, 39, 40, 42
Tipus: Supervisades			
Pràctiques d'aula	30	1,2	2, 3, 6, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 27, 28, 29, 30, 32, 35, 38, 41, 43

Avaluació

L'avaluació continuada de l'assignatura s'articula a partir de les següents activitats avaluatives:

- Lectures - I: lectura d'un article/capítol acadèmic + exposició oral grupal a classe (5% de la nota final)
- Lectures - II: prova escrita a partir de la lectura de quatre articles/capítols acadèmics (15% de la nota final)
- Comentari de fonts primàries/secundàries (25% de la nota final)
- Cartel·la de museu amb perspectiva de gènere (15% de la nota final)
- Examen final (40% de la nota final)

Per al comentari i la cartel·la caldrà tenir en compte aquestes indicacions sobre com citar i elaborar la bibliografia:

<https://www.uab.cat/web/estudia-i-investiga/com-citar-i-elaborar-la-bibliografia-1345708785665.html>

Després de la publicació de les qualificacions de cadascuna de les activitats s'establirà un calendari de revisió de les qualificacions per a l'alumnat. L'única activitat d'avaluació recuperable és l'examen final. L'alumnat serà qualificat com a "No avaluable" i no podrà presentar-se a recuperació si la nota mínima del conjunt de

l'avaluació continuada és de 4 o inferior. Per poder fer aquesta mitjana cal que l'examen tingui també una nota mínima de 4.

Avaluació única

L'alumnat que s'aculli a l'avaluació única haurà de dur a terme les següents activitats avaluatives, que tindran aquesta ponderació:

- Comentari de fonts primàries/secundàries (30% de la nota final)
- Cartel·la de museu amb perspectiva de gènere (20% de la nota final)
- Examen (50% de la nota final)

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada. Per tant, només serà recuperable l'examen.

Plagi

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Cartel·la de museu - perspectiva de gènere	15%	0	0	5, 30, 32, 33, 35, 38
Comentari - fonts primàries i secundàries	25%	0	0	1, 10, 19, 20, 21, 31, 34, 39, 40, 42
Examen	40%	0	0	2, 3, 6, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 27, 28, 29, 41, 43
Lectures I	5%	0	0	22, 23, 24, 25, 26
Lectures II	15%	0	0	4, 7, 8, 9, 36, 37, 41

Bibliografia

Durant el curs es facilitaran lectures específiques i es donaran orientacions sobre revistes i publicacions periòdiques on es discuteixen alguns dels temes concrets que es tractaran. A continuació recollim alguns dels volums que poden ajudar a l'alumnat a dotar de més context o aprofundir en cadascun dels quatre àmbits (Mesopotàmia, Egipte, Egeu, Roma) que es treballaran en els diferents blocs. Donades les característiques del curs, no hi ha un manual que es pugui prendre com a referència.

Budin, Stephanie Lynn / Turfa, Jean MacIntosh (eds.), 2016: *Women in Antiquity*, Oxon / New York.

Calvo Maturana, Antonio / Martínez Maza, Clelia / Ortega Cera, Ágata / Prieto Borrego, Lucía, 2022: *Fuentes para el estudio de la historia de las mujeres*. Granada: Editorial Comares.

Cenerini, Francesca, 2009: *La donna romana: modelli e realtà*, Bologna.

Chavalas, Mark, 2014: *Women in the Ancient Near East*, Oxon / New York.

- Graves-Brown, Carolyn, 2010: *Dancing for Hathor. Women in Ancient Egypt*, London / New York.
- Iriarte, Ana, 2002: *De amazonas a ciudadanos. Pretexto ginecocrático y patriarcado en la Grecia antigua*, Madrid.
- Iriarte, Ana, 2020: *Feminidades y convivencia política en la antigua Grecia*, Madrid.
- James, Sharon L. / Dillon, Sheila (ed.), 2012: *A companion to women in the ancient world*, Blackwell.
- Justel, Josué Javier / Garcia-Ventura, Agnès (eds.), 2018: *Las mujeres en el Oriente cuneiforme*, Alcalá de Henares.
- Loroux, Nicole, 2004: *Las experiencias de Tiresias (Lo masculino y lo femenino en el mundo griego)*, Barcelona.
- Middleton, Guy D., 2023: *Women in the ancient Mediterranean world : from the Palaeolithic to the Byzantines*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Mañas, Irene, 2019: *Las Mujeres y las relaciones de género en la antigua Roma*, Madrid.
- Milledge Nelson, Sarah, 2006: *Handbook of Gender in Archaeology*, Lanham, Maryland.
- Molas, Dolors (ed.), 2002: *Vivir en femenino. Estudio de mujeres en la antigüedad*, Barcelona.
- Molas, Dolors (ed.), 2007: *Violencia deliberada: las raíces de la violencia patriarcal*, Madrid.
- Morant, Isabel / Ríos, Rosa E. / Valls, Rafael, 2023: *El lugar de las mujeres en la historia*, València, Publicacions de la Universitat de València.
- Picazo, Marina, 2008: *Alguien se acordará de nosotras. Mujeres en la ciudad griega antigua*, Barcelona.
- Pomeroy, Sarah, 1987: *Diosas, ramerías, esposas y esclavas*, Madrid.
- Robins, Gay, 1996: *Las mujeres en el antiguo Egipto*, Madrid.
- Rodó de Zárate, Maria, 2021: *Interseccionalitat: desigualtats, llocs i emocions*, Manresa.
- Serafim, Andreas / Kazantzidis, George / Demetriou, Kyriakos, 2022: *Sex and the ancient city: sex and sexual practices in Greco-Roman Antiquity*, Berlin / Boston, De Gruyter.
- Stol, Marten, 2016: *Women in the Ancient Near East*, Berlin.
- Zsolnay, Ilona (ed.), 2017: *Being a Man: Negotiating Ancient Constructs of Masculinity*, London / New York.

Programari

Word / pdf (acrobat reader)